

Talousarvio ja investointisuunnitelma vuodelle 2026 ja taloussuunnitelma vuosille 2027 - 2029

KHALL 24.06.2025 § 139

Selostus

Kunnan hallintosäännön 21 §:n mukaan

1. kunnanhallitus hyväksyy suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet.
2. Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.
3. Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.
4. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

Talousarviovalmistelun pohjana käytetään Kuntatyönantajien ja Kuntien eläkevakuutuksen antamia tietoja henkilöstökustannusten muutoksista. Arvio rahoituksesta perustuu Kuntaliiton ennakkolaskelmiin verotuloista ja valtionosuuksista.

Suunnittelukehyksen pohjaksi voidaan todeta, että tulevaisuuteen vaikuttaa vielä useita tekijöitä, joita ei vielä tässä vaiheessa vuotta pystytä ottamaan riittävällä tarkkuudella huomioon suunnittelussa. Kunnan talouden tasapainon ylläpitämiseksi pitää käyttötalouden kehitystä seurata tarkasti ja varmistettava, että käyttötalouden kustannukset eivät kasva suunniteltuja kustannustenlisäyksiä voimakkaammin. Investointien osalta kouluinvestoinnin vieminen eteenpäin vaatii tarkkaa suunnittelua ja kustannusten tarkkaa seuranta.

Vuoden 2026 talousarvion valmistelun lähtökohta tulee olla ylijäämäinen talousarvio. Toimialojen toimintakatteen tulee pysyä talousarvion 2025 tasolla.

Alustava talousarvion valmisteluaikataulu

Kunnanhallitus 24.6.	Aikataulu ja laadintaohje
Kunnanhallitus 18.8.	Talousarvion raamit
Valtuustoseminaari 2.9.	Talousarvio
Kunnanhallitus 28.10.	Veroproositit
Kunnanhallitus 17.11.	Talousarvion käsittely
Kunnanhallitus 24.11.	Talousarvion käsittely
	Investoinnit
Kunnanvaltuusto 10.11.	Veroproositit
Kunnanhallitus 1.12.	Talousarvioesitys
valtuustolle, mikäli tarvitaan	
Kunnanvaltuusto 11.12.	Talousarvion hyväksyminen

Valmistelija

Kunnanjohtaja Sakari Varala

Esittelijä

Kunnanjohtaja Sakari Varala

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy talousarvion laadinta-aikataulun ja käy yleiskeskustelun valmistelun lähtökohdista.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Talousarvion laadintaohje ja aikataulu käsiteltiin kunnanhallituksen kokouksessa 24.6.2025. Kunnanhallituksen kokouksessa 18.8.2025 käsiteltiin vuoden 2025 talousarvion toteutumista kesäkuun loppuun mennessä ja talousarvion toteutumista koko vuoden 2025 osalta sekä vaikutuksia talousarviovuoteen 2026 ja suunnitelmavuosille. Valtuustoseminaarissa 2.9.2024 käsiteltiin laajasti Kuntaliiton elokuussa julkaisemaa verotuloennustetta. Verotuloennusteen mukaan:

- kunnallisverokertymä olisi 3 436 000 €
- yhteisöverokertymä olisi 898 000 €
- kiinteistöverokertymä 1 178 000 €

Yhteensä verotuloksi kirjattavaa verotuloa olisi 5 511 000 €.

Kuntaliiton 13.8.2025 julkaiseman valtionosuuslaskelman mukaan valtionosuudet olisivat:

- peruspalveluiden valtionosuus 1 881 913 €
- verotulon tasaus 886 889 €
- opetus- kulttuuritoimen valtionosuus 328 756 €
- veromenetysten korvaus 484 438 €

Yhteensä valtionosuuden määrä olisi ennusteen mukaan 3 582 005 €.

Valtuustoseminaarissa 2.9.2025 käsiteltiin lisäksi kunnan poisto-ohjelmaa ja investointien vaikutusta poistoihin ja käyttötalouteen. Kouluinvestoinnin rahoituksella ja poistojen kasvamisella on investoinnin toteutuessa iso vaikutus käyttötalouteen ja tulevaisuuden liikkumavaraan tässä valtiontalouden haasteellisessa tilanteessa.

TE25-uudistuksen vaikutukset eivät ole olleet kustannusneutraaleja ja tulevat vuonna 2025 olemaan korkeammat kuin talousarviota 2025 laadittaessa on ollut tiedossa. Tämä tulee talousarviota 2026 laadittaessa huomioita.

Hyvinvointialueelle vuokrattavien tilojen vuokrasopimukset ovat hyvinvointialueen puolelta irtisanottu päättymään 2025 lopussa ja uudet vuokrasopimukset ovat neuvotteluvaiheessa. Talousarviota 2026 laadittaessa on otettava huomioon lakimuutokset ja kustannusten nousu ja vuokratulojen väheneminen hyvinvointialueelle vuokrattavien tilojen suhteen.

Talousarvion laadinnassa on otettava huomioon kunta-alan ja opetusalan palkkaratkaisut, koulukyytisopimukset ym. sopimuksien kustannuskehitys ja yleinen kustannuskehitys.

Kunnan talouden tasapainon ylläpitämiseksi pitää käyttötalouden kehitystä seurata tarkasti ja varmistettava, että käyttötalouden kustannukset eivät kasva suunniteltuja kustannusten lisäyksiä voimakkaammin. Investointien tulee keskittyä kuntastrategian mukaisesti vain tarpeellisiin tulevaisuusinvestointeihin.

Valmistelija	Kunnanjohtaja Sakari Varala
Esittelijä	Kunnanjohtaja Sakari Varala
Päätösehdotus	Kunnanhallitus hyväksyy talousarvion raamit ja käy yleiskeskustelun valmistelun lähtökohdista. Kunnanhallitus antaa talousarvion 2026 suunnittelukehyksenä ohjeen toimialoille siten, että talousarvion toimintakate tulee säilyttää vuoden 2025 tasolla ja talousarvion pitää olla ylijäämäinen.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

KHALL 17.11.2025 § 210

Selostus	Vuoden 2026 talousarvion ja investointien valmistelutilanne esitellään kokouksessa.
Valmistelija	Kunnanjohtaja Sakari Varala
Esittelijä	Kunnanjohtaja Sakari Varala
Päätösehdotus	Merkitään vuoden 2026 talousarvion ja investointisuunnitelman valmistelutilanne tiedoksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
	Pertti Paunonen poistui klo 14.08 tämän pykälän käsittelyn aikana.
	Kansalaisopiston rehtori Hanna-Riikka Karjalainen oli kokouksessa paikalla kokouksen käsittelyn aikana klo 14.17 - 14.24.

KHALL 24.11.2025 § 222 405/02.02.00/2022

Selostus	Esityslistan liitteenä on kunnanjohtajan talousarvioesitys vuodelle 2026. Talousarvio on ylijäämäinen 57 839 euroa. Talousarviovalmistelun lähtökohtana on ollut, että toimintakate tulee pitää talousarvion 2025 tasossa ja ylijäämäinen. Rakennus- ja ympäristölautakunta, vapaa-aika- ja sivistyslautakunta, sekä tarkastuslautakunta ovat käsitelleet talousarvionsa osaltaan, ja esitykset on liitetty kunnanjohtajan talousarvioehdotukseen.
Valmistelija	Kunnanjohtaja Sakari Varala
Esittelijä	Kunnanjohtaja Sakari Varala
Päätösehdotus	Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että 1) valtuusto hyväksyy talousarvion vuodelle 2026 ja taloussuunnitelman vuosille 2027-2029. 2) Hyväksyessään talousarvion kunnanvaltuusto päättää myöntää kunnanhallitukselle lainanottovaltuuden enintään 5 000 000 euron pitkäaikaiselle lainalle.

3) valtuusto myöntää kunnanhallitukselle, kunnanjohtajalle ja hallintojohtajalle lainanottovaltuuden tilapäiseen maksuvalmiuden ylläpitoon mahdollisesti tarvittavaan luottoon talousarvioon sisältyvän lainan oton lisäksi. Tällaisen luoton nostoon tulee käyttää kuntatodistusohjelmaa ja sitä saa olla kerrallaan enintään 7 000 000 euroa.

Kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajan ja hallintojohtajan tekemään tarvittaessa talousarvioon teknisiä korjauksia.

Päätös

Muutettu päätösehdotus:

Kunnanhallitus jatkaa talousarvion v. 2026 käsittelyä seuraavassa kokouksessa 1.12.2025.

Käsittelyn yhteydessä tuli tekniseen toimeen liittyvä yksityistieäänestys.

Kaisa Ralli esitti, että tieavustukset pidetään ennallaan 150.000 €. Pertti Paunonen kannatti esitystä.

Koska oli tehty pohjaesityksestä poikkeava esitys, täytyy äänestää.

JAA on pohjaesitys 95.000 € yksityistieavustukset ja
EI Kaisa Rallin 150.000 € yksityistieavustukset.

Äänestyksen tulos on 4 JAA ääntä: Alusniemi, Huiskonen, Lyytinen ja Pylkkänen - 3 EI ääntä: Ralli, Nissinen ja Paunonen, jonka tuloksena yksityisavustukset säilyivät 95.000 €.

Päätösehdotus hyväksyttiin.